

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

La meserii!

(c) O veche vorbă românească zice: „a lucra nu-î rușine”. Adevărul cuprins în aceste cuvinte e atât de clar, încât nu are lipsă de explicații mai amănunțite: toată lumea știe că lucrul, hărnicia sînt de lăudat și de imitat. Dar' judecata noastră, a Românilor, mai ales a țărânilor, e foarte greșită în această privință. Știm cu toții, că a lucra nu-î rușine, dar' apoi earăși cu toții facem deosebire între lucru și lucru.

Și asta nu e bine așa.

Crescut cu plugul în mână, țeranul nostru își ține de mândrie și datorință totodată a-și crește copiii tot la coarnele plugului, în breazda moștenită din moși din strămoși. Dacă are bani, își duce copilul la școli să-î facă popă, avocat, medic, adevăc „domn”, dar' de meserii se nu-î pomenească nime. El privește cu un fel de mândrie la clasa meseriașilor, pe care o crede prea de jos pentru-ca el să se coboare până la ea. Dacă te pune păcatele să-î îndemni să-și dea băiatul la vre-o meserie, te pomenești că-ți răspunde „Doamne ferește, domnule. Neam de neamul nostru au fost plugari și oameni cum se cade... De ce să-î fac eu copilul de batjocură?”

Care va se zică, după mintea țărânilor noastre meseriașul nu e „om cum se cade” și a fi meseriaș e lucru de rușine.

Eată o părere greșită, foarte greșită, încât n'avem destule puteri de a o reprobă și de a conjura pe toți inv-

țătorii și preoții noștri, pe toți cari sînt în atingere nemijlocită cu țărânilor, să lupte din răsuputeri pentru răsturnarea ei. Poporul nostru trebuie capacitat, luminat, mântuit de acesta periculoasă greșală; el trebuie să înțeleagă odată, că a lucra e totdeauna laudabil, ori ești plugar, ori măsar, ori protacăr; trebuie să înțeleagă, că meseriașii sînt tot atât de folositori și de necesari ca și plugarii și ca și domnii cei cu carte.

Poporul trebuie mântuit de această greșală nenorocită cu atât mai virtos, că nu el poartă vina, ci împrejurările favorabile altora și — vitrege nouă.

Până-când alte popoare se dezvoltă încetul cu încetul, noi eram copleșiți de griji și de necazuri. Când pe urmă a mai dat puțină apă și pe moara noastră, cei din jurul nostru erau mari și tari, ear' noi eram mici și neputincioși. Și în zelul nostru de a înainta ne-am trezit deodată cu un gol, cu o lipsă în mijlocul societății noastre. Inteligență, putem zice, avem; țărânilor avem, dar' între aceste două clase trebuie să mai fie una: industriașii, meseriașii noștri, despre cari am pute zice, că nu-î avem. Astfel edificiul nostru național nu e întreg; e ca o casă cu pereții spărți ori mai bine negățați, prin cari țue vîntul a pustiu și a gol.

Ne-am pomedit cu meseriașii străini, și ne-a rămas în cap gîndul nenorocit, că meseriile sînt numai pe seama străinilor.

Și asta nu este bine așa.

Clasa meseriașilor este clasă avută, de o sută de ori mai sigură ca cultivarea pămîntului, și avuția este una din-

tre cele dintău condiții pentru dezvoltarea unui popor.

Unde se duc banii noștri oare? La croitori pentru vestminte, la pantofari pentru încălțăminte, la măsari pentru mobile din casă, la ferari pentru coase și feruri de plug, cu un cuvînt: la meseriași. Și dacă acești meseriași ar fi Români, treacă-ducă-se; dar' banii noștri ajung în mâni străine, și noi contribuim astfel la întărirea străinilor și la pierderea noastră.

Cine va zice că asta e bine așa?!

A sosit vremea să ne cugetăm serios și în această privință, să reparăm greșelile noastre și ale înaintașilor noștri. A sta cu mâinile în sîn nu ar mai fi nepăsare; ar fi crimă.

Legăm deci de suflet tuturor, cari au inimă și minte de a înțelege cât de mare și de dureroasă e lipsa meseriașilor noștri, de a lupta din toate puterile pentru delăturarea ei.

Dacă țeranul nostru are mai mulți fii, e păcat să-î țină pe toți acasă. Dea-î la meserie. Dacă are dare de mână, și dacă băieții sînt deștepți, ducă-î la școale, dar' numai în aceste două cazuri! Căci nu e mai dureros, ca un biet tiner, care trebuie să se lase de școală, ne mai avînd bani cu ce să meargă mai departe, și nu e nimic mai de ris ca un „domn” prost care ar fi putut să se facă un foarte bun meseriaș, de nu-î ar fi ridicat mândria tătâne-aeu la o treaptă, care nu era pentru el.

Părinții să-și dea bine seama, și dacă li-ș dragi copiii, să nu-î nenorocească cu dragostea!

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii etc. etc.

Aduate de I. Dariu.

Frumseța corpului se aseamănă cu bucurie trecătoare, a spiritului cu una statornică.

Lessing.

Ferește-te de oamenii din cale afară prietenoși, curtenitori, îndatoritori și prea buni.

Campe.

Ce e prea bun, rar dobăndești
Și și mai rar știi să-î prețuești.

Göthe.

În toată viața ta să ai pe Dumnezeu înaintea ochilor tăi și în inima ta.

Tovie.

Deprinde-te să fii în toate lucrările tale totdeauna cel mai acurat și cel mai onest.

Campe.

Între azi și mâine
E mare deosebire.

Göthe.

Zina lacului.

Baladă populară din Tîrnova.

Sus pe coasta dealului
La tulpina plopului,
Cine șede, cine plînge,
Tot cu lacrimi de sânge?
Un biet mândru flăcăiaș
Tinerel și drăgălaș;
Turturica în plop îi cântă,
Ear' la copil îi descântă,
O măiastră vrăjitoare,
Ce aduce 'n noapte soare.
Boala este neghicită
Biba mormură uitită:
„Ce dureri, ce chisuri grele
Sînt în cuibul vieții tale?
Paiul mamei, spune drept!”
„Mamă, tot ce am în pept,
Uite inima-îmi svetește
Și în foc să mistuește,
Răci fiori mă iau de spate
Și tot trupul îmi străbate,
Fruntea-îmi arde și-î scaldată,
De-o sudoare înghețată,

Buzele 'mi-se albesc

Și-obrazii 'mi-se roșesc,
Și îmi vine ca să plîng,
Inimoara să 'mi-o string,
Căci să sparge și a-și vră
Oh, aș vră pe mândra mea.
Nu-î decchi, nu e din Iele,
Nu e nici din ciasuri rele,
Că pustiul de iubit
Sufletul 'mi-î a răpit.

Într'un răvârsat de zori
Când e câmpul numai flori,
Stam pe malul lacului
Și cântam berbecului
De juca la cântul meu;
Dar' deodată ce vîd eu?
Ca un ânger de lumină
Cu privirea lui sînină,
Alb ca spuma laptelui,
Vîzui zina lacului.
De atunci sufer necurmat
Și vîrs lacrimi 'nfocat,
C'a ei umbră o zăresc
Ori-și-unde rătăcesc.”

Din temnița Seghedinului. În 14 l. c. a fost eliberat din temnița Seghedinului bravul Român *Manoilă Șara*, din comuna *Vurpăr* de lângă *Vințul-de-jos*. Bravul țeran a intrat în închisoare în 14 Martie a. c. spre a-și face osânda de 5 luni, dictată de tribunalul din Alba-Iulia.

Causa pentru care a fost condamnat bravul nostru țeran e un pretext de nimica, căutat anume de Unguri spre a-l pute pedepsi.

Anume într-o cărcimă petrecându-și cu mai mulți prieteni, cărcimarul le-a arătat un portret, care reprezenta pe un Turc călare, zicându-le, că acela e călăul Kozărec, care a fost Neamț, și acum în locul lui s'a ales un Ungur. La acestea bravul nostru țeran a întrebât în glumă, că numai dintre *Nemți și dintre Unguri se alege călăii (hoherii)*.

Lucrul acesta a fost de-ajuns, pentru-ca auzindu-l doi gendarmi se-1 arete la tribunalul din Alba-Iulia ca revrătit, și se-1 condamnă la 200 fl. amendă și 10 luni închisoare, care în urma recursului făcut la tablă i-s'a redus la 100 fl. și 5 luni închisoare.

— Eată »crima« pentru care a fost condamnat acest brav țeran român.

Pedeapsa a suferit-o cu bărbăție, și temnița nu l-a înfrânt, a eșit din închisoare mai brav, mai oțelit la inimă.

Într-o scrisoare mai lungă, ce ni-o scrie, ne povestește toate suferințele temniței, cum nu le era permis să vorbească românește, deși erau mai mulți Români închiși, și cum singura mângâiere și-o afla în cetirea foilor românești.

»Deși m'au închis, nu mi-s'a schimbat nimica, tot același Român sunt care am fost, poate mai tare în credință. Multe spese mi-a făcut numai să mă aducă la sapă de lemn!« — așa își isprăvește bravul nostru țeran scrisoarea.

Eată cum în închisorile ungurești, caracterele naționale se oțelesc în loc să slăbească.

Steagul maghiar pe școalele noastre! Ministrul de culte a dat ordinațiune tuturor autorităților noastre bisericesti-școlastice, ca în ziua de 20 August n., declarată ca sărbătoare de stat, să se arboreze steagul maghiar alb-verde-roșu.

Ministrul numește în ordinul său fiecare școală, pe care pretinde a se arbora cele „trei bucăți de pânză” — vorba lui Bánffy — în ziua sărbătorii de stat. Nici școalele sătești nu sânt cruțate de această podoabă.

Autoritățile noastre au comunicat cu organele inferioare ordinul acesta, care așa de fără cruțare lovește sentimentul național al poporului nostru.

Oare de ce caută ministrul să provoace poporul românesc?

Nemzeti szövetség la Turda.

Noua reuniune de maghiarisare și-a ținut adunarea la Turda. Ispravă nu va face nici ea, precum nu poate face nici Kulturgyletul din Cluj. Precum în tot rēul este și un bine, așa și cu ținerea acestei adunări s'a dat prilej națiunii române să poată alege neghina din grâu. Preotul *Isaia Tordai* din Ofenbaia și-a ținut de datorință „patriotică” să alerge și el la Turda, unde într-o vorbire, care-1 pătează pentru totdeauna, a declarat, că „se alătură din toată inima la acțiunea „Nemzet szövetség”-ului și se va nșul din rășputeri a-i înainta interesele”.

Constituindu-se secțiunile, s'a înființat una și în *Câmpeni*, falnicul cuib al lui Iancu. În direcțiune au fost aleși dintre Români reneatul *Vlassza János* și preotul *Ioan Todea* din *Albac* (satul lui Horea!). Nu știm, dacă alegerea preotului Todea s'a întemplat cu voea lui, la tot cazul însă pomenirea numelui Todeștilor în legătură cu o reuniune, care are țintă așa de josnică, rămâne o pată pe numele lor, care a avut totdeauna mare cinste în Munții-Apuseni.

Afară de funcționari n'au participat alți Români la adunare.

Cariera de meseriaș.

Cariera de meseriaș, despre care am vorbit în fruntea foaiei, e mult mai sigură ca celelalte cariere: intrat învățacel cu 12 ani, băiatul ajunge după trei ani a primi răsplată pentru lucru, pe când cei-ce umblă în școli de multe-ori nici după alți 12 ani nu vor ajunge la asta. Un meseriaș harnic are avere, din care să trăească cinstit, și e scutit de multele necazuri, cari se ascund sub hainele negre și cilindrele „domnilor”. Cariera industrială nu împedecă înaintarea mai înaltă.

Învățăceii meserieși merg la școala învățăceilor; dacă au patru clase gimnasiale civile ori reale la școala medie de industrie (Brașov, Budapesta, Cașovia), la cursul mechanic, la școala industrială de artă (Budapesta). La această școală ascultă doi ani. După aceea au drept de voluntariat, și de a urma la cursul comercial special. Tot cu patru clase gimnasiale se pot înscrie la cursul artistic de pictură și sculptură.

În sfârșit cu șese clase se poate înscrie la școala de desen și se poate face profesor de desen.

Am amintit acestea, ca să arătăm frumoasa carieră a tinerilor meseriași, cari au făcut câteva clase gimnasiale.

În sfârșit, ca să avem o idee mai lămurită despre meseriile cele multe, amintim drept încheiere câteva cariere.

Cu I. clasă gimnasiale: curs electro-tehnic, curs de mașinist, conducător de vapor, fabrică pentru jocuri de copii, industrie de casă, școală de țesut, școală de grădinarit.

Cu II. clasă: școale de zidărit și lucrări de aramă, școala de fotografat, cursuri de desen industrial, curs pentru arhitectură militară, școli pentru industria de peatră și lut, școli pentru sculptarea și lustruirea petrei, examen de sculptor și faur, institut regnicolar pentru vâpsirea sticlei.

Cu IV. clasă: școli de mine (băi), școala de industrie artistică (iparművészeti iskola), atelier pentru mecanică, institut pentru pregătirea recvisitelor de învățământ.

Cu VIII. clasă: cariera de arhitect, de supraveghetor industrial. Afară de toate aceste mai sânt: școala de pantofari din Sibiu, susținută de reuniunea industriașilor (Gewerbeverein), școala de chelneri din Budapesta, școala de croitori tot de acolo.

Ei, poftim — alegeți!

„Te alină fētul meu
Și-ascultă ce-ți spun eu:
Zina lacului soție
De voești a ta să fie,
Fluerașul ia-ți și du-te
Pe poteci nestrăbătute,
Până-când se luminează
Și 'n același loc te-așează,
Și începe a cânta
Zina se va arăta,
Dar' la ea să nu te uiți,
Ci să cânti, mereu să cânti,
Până s'ar apropia
Și de dor se va aprinde,
Și în brațe te-ar cuprinde,
Și cu foc te-a săruta,
Că atunci e a ta.
Că așa e dat să fie
Numa-acelua soție,
Care-n ochi-i n'a căta
Pân' ce nu-l va săruta.

El pe loc cum auzia,
Sănătoș 'mi-se trezia,

Și 'mi-se gătea frumos
Ca un ginere voios,
În brtu roșu mititel
Fluerașul mititel,
Ear' alătura cu el
Un mănunchiu de busuic
Să oprească mândra 'n loc,
Și 'n părâu să oglindea
Și cu turma purcedea,
Zori de ziuă să iviau
Câmpii ochilor rîjeau,
Picăturile de rouă
Le da smălțuri, viața nouă,
Când păstorul ajungea
Lacu 'n aur scânteia
Și frumos se legăna,
Între maluri înverzite
Și de flori îmbălsămite.

El pe o peatră s'așeza
Fluierul din brtu scotea
Și o doină începea,
Doină dulce plângătoare
De iubire arzătoare,

Încât ori-cine asculta
De dor mare s'aprindea...

Frunza nu mai tremura,
Vântul nu mai adia,
Cerbii din păduri eșiau
Și cântarea-i ascultau,
Turma lacrimi vërșea
De-a mai paște se lăsa,
Și la dînsul asculta.
Lacul însă de odată
Unda-i limpede, curată,
O rotește fioroasă
Și din spuma-și răcoroasă
Mult mai alba, o fecioară
Dalbă, candidă, ușoară
Răziasă să ivește,
Toată firea să uimește,
Numai tinerul păstor
Cânta doina cu mult dor
Și la zina nu căta.

(Va urma).

Ca 'n Rusia nu-'i la noi.

Partea cea mai mare a regatului polon de odinioară a ajuns când cu împărțirea lui sub mâna de fer a Rusiei. Zile grele au fost de atunci încoace pentru Poloni, pe cari Rusia cerca să-i rusifice cu toate mijloacele. În deosebi au fost loviți Polonii pe terenul învățământului. Începând dela școalele populare până sus la universitate s'a introdus ca limbă de propunere cea rusească, așa că bietul Polon, în deosebi cel ce umblase numai în școala polară, eșia din ea târbăcit de cap, cum pățese copiii noștri, pe cari proștia părinților li trimite la școalele de stat. Zeci de ani a ținut această siluire a spiritului copiilor cu o limbă străină. Acum s'au convins și Rușii, că nu numai nu 'și-au putut ajunge scopurile lor, dar prin împedecarea Polonilor de a se cultiva în limba lor maternă cresc o generațiune de idioți, care are să devină periculoasă pentru stat.

Zilele trecute au publicat gazetele polone din Galiția *Memorandul*, pe care guvernorul general din Varsovia, principele Imeretinsky, l'a înaintat Țarului despre modul, cum ar trebui să fie regulată chestiunea limbii în școalele poloneze din Rusia. Guvernorul zice între altele:

„Cultura poporului cere neșăurat reforme însemnate. În școlile populare trebuie introdus pretutindeni învățământul în limba polonă, ear' în școlile secundare trebuie să fie lărgit terenul ei...”

„Acolo, unde se poartă grije de cultura unei națiuni, nu este ertat să fie exclusă limba maternă...”

„Limba de propunere atât în școlile inferioare, cât și în cele secundare pentru națiunea polonă trebuie să fie limba poloneză...”

„Deja predecesorul meu, gener. Gurko, recomandă, ca copiilor poloni să li-se predeie cel puțin învățarea limbii poloneze în limba lor maternă, dar' ministerul de atunci era contra... O împotrivire mai departe față cu această cerință ar săpa numai și mai adâncă groapa acolo, unde ar trebui să fie unire...”

„Dacă copilului polon i-se propune limba lui maternă rusește, se trezește în el aversiunea contra școalei și a învățământului, ear' în părinți se aștă porniri nefavorabile statului, ba este chiar o provocare directă, ca să se împotrivescă ordinilor guvernului și să lucreze contra lor unde pot...”

Calea bătută de Ruși cu încercările lor de rusificare o calcă și guveruul maghiar de 30 de ani, și încă în mod și mai mișelesc, căci el pururea se laudă, că libertate ca 'n Ungaria nu au naționalitățile nicăiri în lume. Forța împrejurărilor li va sili și pe el să vină în fire cum au trebuit să vină Franzezii (Valonii) în Belgia și Rușii în Polonia, tot națiuni, cu cari Maghiarii nu se pot asemăna nici în privința numărului, nici în privința culturai.

1848.

— Cronica anului. —

Seghedin, 13 August.

Batalionul grănițerilor din Năsăud a fugit din Seghedin în căruțe ținute gata pentru ei în comuna apropiată Szöreg. În 13 au fost în Beba, comitatul Torontalului, de unde vor fi transportați cu ajutorul locuitorilor mai departe. (Kossuth Hirlapja).

— Comandantul batalionului de grănițeri dela Năsăud face din nou încercarea să-i înduplece pentru plecarea la Becea. Grănițerii nici nu vreau să audă de o astfel de poruncă. Majorul Pop neisbutind cu sfatul seu și temându-se de responsabilitate, depune comanda batalionului, pe care, renunțând și cel mai bătrân căpitan Zatetzky, o ia căpitanul Petrizzevici. (Gaz. de Trans.)

Beba, 14 August.

Raportorul militar al ministerului de războiu maghiar, Marziani, publică batalionului năsăudean, că are să plece la Pesta în garnizoană. — Comisarul maghiar Pana Vucovici aduce un ordin dela comandantul general Piret din Timișoara, în care provoacă pe majorul Pop să plece la locul destinat. (Gaz. de Trans.)

Năsăud, 15 Aug. n.

Despre batalionului românesc incredințăm pe toți, că faimele răspândite de fuga lui sunt minciuni nerușinate scornite de niște Maghiari pismoși. Acel batalion este trimis la Presburg și în contra Slovacilor resculați din Ungaria nordică. Că Românii vor fi denegat voința de a se bate cu Sârbii, se poate. Aceea însă după reacțiunea ce domnește chiar între aristocrația ungurească și după câte s'au întemplat pe la Viena nu este nici decât de mirat.

(Gaz. de Trans.)

Oradea-mare, 16 August.

Tot orașul se mișcă, căci Românii de aci încă încep a da semne de viață. Ca să facă și ei ceva pentru națiune, au proiectat edarea unui *organ românesc*. Diecesa încă lucră din răzputeri. De câtva timp toate actele și circularele se fac în limba română. Seminarnl pentru creșterea ti-

nerimei se edifică frumos și în sinodul cel mai de aproape se va organiza. Institutul *pedagogic* încă își va începe activitatea cu anul școl. ce vine. Studiile fără excepțiune se vor propune în românește.

(Gazeta de Trans.)

Futak, 16 August.

Ungurii spânzură pe toți fruntașii Sârbilor căzuți în mâinile lor. Până acuma au fost spânzurați mai mulți advocați, preoți etc.

Brașov, 16 August.

Inimicii Românilor invidiază armonia ce domnește între cetățeni și batalionul românesc Bianchi. Azi a sosit o poruncă, în sensul căreia batalionul românesc are să se ducă din Brașov; în locul lui va fi postat aci un alt batalion de *Secui*. Orașenii s'au indignat și s'au consultat, apoi au compus o deputațiune, care va merge la Cluj, pentru a protesta în contra volniciei acesteia atât la b. Vay, cât și la guvern. (Gaz. de Trans.)

DIN LUME.

În Ischl.

Săptămâna aceasta au petrecut-o ministrii Ungariei și ai Austriei în Ischl, unde petrece Împăratul. E vorba de încheierea pactului (legături) dualist pe alți 10 ani. Până acum nu s'a hotărât încă nimic, neputându-se înțelege ministrii între sine, de aceea tot lucrul s'a amnat pe 24 August înainte de manevrele cele mari, la cari merge și Împăratul.

Spania și America.

Condițiunile de pace au fost primite de Spania. În urma acestei păci Spania, care odinioară stăpânea aproape întreagă America, rămâne fără nici un petec de loc acolo. Nu e mirare, că multe foi spaniole apar cu marginea înegrită, semn de jale pentru această dojosire a Spaniei.

Anglia și Rusia.

Pentru pielea Chinei, cea mai mare împărăție nu numai din Asia, dar de pe pământul întreg, se judecă Anglia și Rusia. În zilele din urmă se știe, că lucrul va ajunge la războiu, dar' lucrurile s'au aplanat deocamdată.

Poesii populare.

De lângă Brașov.

Culese de I. Criștan.

Bine Doamne cui e bine
Bine cui nu cătănește,
Căci cinează și prânzește
Dar' eu dacă cătănesc,
Nici nu cin, nici nu prânzesc
Numai tot cu dor trăesc.

Mă dusei în poeniță
Ca să culeg romoniță,
Romoniță nu aflaiu
Ci de-o copiliță daiu,
Copiliță adormită
Sub o tufă de răchită.
Săruta-o-aș adormită
S'a ținē încluiță,
Săruta-o-aș deșteptată,
S'a ținē încredințată,
Dar' de s'ar scula odată
Se ved fată-'i ori nevastă.
Copila din graiu grăia:
Nu-'s nici fată, nici nevastă,

Ci-'s o floare de cicoare,
Cin' mă vede capu-'l doare,
Și sânt floare de pe mare,
Cine mă sărută moare,
Sărută-mă Dumnia-ta
Să ved vei muri ori ba?

Mă uitsi din deal în șes,
Nu ved ca al mândrei mers,
Că se huind din călcăie
Ca condeul pe hârtie,
Și se huină dia picioare
Ca condeul pe scrisoare.

Lelea 'naltă cât o salcă
Dac'o duci la sap'o calcă,
Lelea 'naltă ca uștorii
Nu ști săruta ficiorii.

Măi bădiță Niculiță,
Ce mergi seara pe uliță,
Fluerând din fluierită?
Ca să ies eu la portiță
Să-'ți mai dau câte-o guriță?

Fetele, care-'s mărețe
Nu se țin cu corobețe,
Ci se țin cu miez de mac
Și cu gură de diac.

Am un bărbat cât un brad,
Foamea dracului ce trag,
Foamea ar fi cum ar fi
Dar' n'am cu ce mă 'nvêli,
De 'nvêlit ar fi așa,
Dar' n'am cu ce mă 'ncălța.

Săracă nevasta mea,
Sind'oasă te-am lăsat
Rău bolnavă te-am aflat,
Nu știu boii să-'i desjug
Ori la popa să mă duc.

Să tragi masa lângă pat,
Să mănec sorman beteag,
De-i vedē că mai rămâne,
Poți vedē că nu 'mi-e bine,
De-i vedē că mai întrece,
Poți vedē că nu-'mi mai trece.

Asociațiunea pe sate.

În scrisoarea, ce o publicăm la alt loc, ni-se arată felul înălțător de inimi, cum trebuie ținute adunările despărțimintelor Asociațiunii pe sate.

Mai toate despărțimintele 'și-au ținut după prescisele statutelor adunările lor. Durere însă, puține sânt acelea, cari să fi dovedit, că într'adevăr muncesc pentru *literatura română și cultura poporului român*.

De două lucruri trebuie să se îngrijească comitetele despărțimintelor, dacă e să se apropie de frumoasa țintă, ce 'și-au pus-o fericirii întemeietorii ai Asociațiunii noastre. Programul adunării să conțină cât mai multe puncte, cari să corespundă numelui de asociațiune *literară și culturală*, și inteligența noastră să se îngrijească, ca *poporul*, pentru care e înființată Asociațiunea, să participe în număr cât mai mare la adunare. Din rapoartele, ce ni-au sosit, vedem însă, că în puține locuri s'a satisfăcut acestor cerințe. Programele au fost înșirarea seacă de puncte, cari priviau numai administrarea despărțământului, ear' însăși cercetarea adunărilor a fost așa de slabă nu numai din partea poporului, ci chiar și a inteligenței, încât am ajuns, ca gazetele maghiare să 'și bată joc de întreaga nație românească, susținând, că ea încă n'a ajuns să simtă trebuința culturii, după-ce nici chiar societățile ei culturale nu 'și-le sprijinește.

Judecata aceasta noi o ținem de neîndreptățită. Poporul nostru însetează după cultură, trebuie însă adus pe calea adevărată. Lucrul acesta cade însă în sarcina inteligenței noastre, a preoților, învățătorilor, advocaților și proprietarilor cu carte mai multă, cari trăesc în mij'ocul lui. Unde aceștia 'și-au făcut datorința, poporul a participat în număr frumos, dovadă despărțământul Blejului, Făgărașului, Brașovului etc. Pretutindenea s'a dovedit un lucru: îndată-ce s'a înființat într'un despărțământ bibliotecile ambulante (cari colindă din sat în sat), și îndată-ce s'au aranjat expozițiuni locale de lucruri de ale țărancilor noastre ori s'au snumțat premii pentru grădini de legumi bine cultivate, poporul s'a văzut direct interesat și a fost cu trup cu suflet la lucru.

Datori sântem cu toții să tragem învățătură din cele trecute. Cărturarii se vor îngrijii, ca în adunările Asociațiunii poporul să audă cetindu-se disertațiuni din economie, istorie, îndeosebi a comunei, unde sânt adunați și mai ales cu privire la starea economică în trecut și prezent. Se vor aranja expozițiuni locale de lucruri femeiești, cari dau cel mai bun prilej de a alege obiectele potrivite să împodobească cu vremea muzeul nostru național. Se pot aranja chiar expozițiuni de vite, galițe, unde oameni pricepători pot să dea frumoase povești poporului pentru introducerea de soiuri bune de vite, după-ce și așa avem o singură reuniune economică, căreia *nu 'i este iertat*, din mila părintescului guvern, să 'și extindă activitatea afară de comitatul Sibiului. Se pot satori premii pentru grădini de legumi și de pomi, cultivate bine, tot îndemn pentru o mai rațională purtare a economiei. Pentru sêrile de iarnă și sêrbătorile de peste an poporul să aibă la îndemână cărți bune din biblioteca despărțământului. Că din prilejul adunărilor se pot aranja și petreceri, nu mai încape îndoială, numai acestea să nu fie nici-când punctul principal, cu atât mai virtuos, că *poporul* și așa nu le prea are partea.

Toate acestea sânt lucruri așa de ușor de împlinit, încât numai puțină energie, pu-

țină dragoste către popor, și pot să devină obicei pentru toate despărțământele noastre. Atunci sântem siguri, că și *poporul* va îmbrățișa cauza Asociațiunii, participând la adunările ei nu din curiozitate, ci muncind însuși în interesul ei. Și numai atunci va fi Asociațiunea noastră cu adevărat pentru literatura română și *cultura poporului român*.

Pornite adunările despărțământelor pe calea arătată, care n'ayem nici-decât pretenșiunea, că e singură mântuitoare, se va împlini și lucrul al doilea, de care am amintit la începutul articolului nostru: grupuri mari de țărani și țărance vor împodobi adunările noastre, dovedind și cu acest prilej strinsa legătură, ce există și trebuie să existe între popor și inteligență.

Așa să fie!

SCRISORI.

Stări triste.

Sâmbăta-de-jos, în Iulie 1898.

Stimate Dle Redactor!

(Urmare și fine).

Întemplantu-mi-se cele de suszise chiar din partea unor oameni membri în comitet, 'mi-am dat cu părerea, că lucrurile trebuie să sânt puse la cale de o mână nevăzută. Oamenii de cinstă îmi spuneau, că ei au auzit vorbindu-se, că cei răuvoitori ar fi plătiți de Jidan, ba chiar și de un Român proprietar de licență, ca răuvoitorii să facă mereu scandal în cărcima comunei, ca prin aceasta să fie atrasă atențiunea autorităților mai înalte și cărcima comunei să fie închisă.

Nu peste mult lucrurile s'au adevărit, și eată cum! Ioan Zaharie, fostul primar de tristă aducere aminte, cu Moise Stan, ear' fost primar, dar' totodată și proprietar de licență, ca acei cari au subscris contractul meu cu comuna nu mai puteau subscrie și vre-un recurs oare-care, dar' ca zădărnici și răuvoitori ai hotărârii reprezentanței comunale, mai ales Moise Stan, poate chiar în conștăletere și cu Jidanul, cari au tot interesul ca cărcima comunală să nu mai existe și pe mine să mă vază ridicat de aici, se pun și învață pe alți nesocotiți, ca pentru vre-o câteva litre de rachiu să subscrie și facă ei recursul! Și când? După opt luni de zile dela deschiderea cărcimei!!! Acești patru, cari au făcut la îndemnul sus numiți'or recursul, sânt următorii: George Gh. Mândrea, cumnat cu Ioan Zaharie și ginere lui Moise Stan, Moise Șuteu, ginere lui Vasile Șerban, care ține pe Jidanul cu chirie, acest Șerban socru și lui Sebastian Stan învățător, fiul lui Moise Stan cărmămarul, Emanuel Andreeș, cumnat cu Ioan Zaharie și cu Gh. Gh. Mândrea, și Alexie Popa, cumnatul lui Emanuel Andreeș, adevărat complot. On. Pretură înaintându-'i-se recursul au avut cunoștința de cauză și știind, că după lege comuna își poate exercita dreptul cărcimei printr'un purtător de afaceri, putea recursul să-l respingă din simplul motiv, că au intrat prea târziu! N'au făcut'o vezi Doamne, sub cuvânt, că apără interesele comunei, căci în recurs se zice: „Cerem ca cărcima comunală să se dea pe calea licitațiunii publice, căci este unul, care dă anual 200 fl. v. a. ca arândă“.

On. Pretură fără a-'și da poate seamă, sau din voință își contrazice singură: în Sept. 1897 mă însinuă direcțiunii din Brașov ca conducătorul cărcimei comunale, și în 18 Februarie 1898 aduce hotărârea, că anulează concludul comitetului și nimicește contractul

între mine și comună, ceea-ce eu o zic, că nu se poate fiindcă e contrariu legii! Auziți minune! Un domn pretor dela administrația din Făgăraș de dragul lui Neuman și al lui Stan să nesocotească legea și printr'o simplă hotărâre să-'i iee comunei dreptul de a-'și exercita cărmămaritul printr'un factor.

După ce primesc hotărârea pretorei, îmi iau calea către dl vice-comite cu hotărârea și cu contractul, ca să mă plâng de nedreptatea ce 'mi-s'a făcut. Dl vice-comite îmi zice: „Dl pretor Rednic (Român de origine) trebuia să știe, că o hotărâre a reprezentanței comunale de asemenea natură d-sa nu o poate anula, contractul e încheiat după toate formele legale. Du-te domoale acasă și fii odihnit și vezi-'ți de treabă“. I am mulțumit și am plecat, cugetându-mă că afacerea s'a terminat! În ziua de sf. Petru comitetul comunal ține ședință, mă invită și pe mine, ca să ne socotim cu reparația, ce am făcut-o la casele comunei și cu banii ce 'i-am fost dat mai înainte. Moise Stan, fiul seu Sebastian Stan învățătorul cu mameleii lor Andreiu Stan (văr cu M. Stan) și V. Moldea, fac gălăgie în ședință, că ei reparațiunile nu le primesc, cui li trebuie reparație să-'și facă! După mai multă vorbă din suma reparațiilor de 75 fl. 'mi-se detrag 5 fl. așa de gust, fără nici un motiv. Dl primar Antonie Maxim sprijinit de dl notar Daniil Șerban, ca să-'și arate și d-lor bunavoință față de mine, propune că: Din 1 Ianuarie 1897, până în 9 Martie, adevărat cât timp au stat casele goale, să le plătesc o chirie de 20 fl., că comuna a avut pagubă, și fără a se mai desbata au și adus-o la valoare de conclud. Am protestat în contra acestei hotărâri nedrepte pentru de a mă scurta cu suma de 25 fl. și le-am declarat, că numai după o hotărâre judecătorească voi plăti această sumă!

Ca încheiere a acestei ședințe dl notar aduce la cunoștința comitetului hotărârea adunării generale municipale ținută în 25 Maiu a. c., în care hotărâre se zice: „Că comuna nu este îndreptățită a exarinda dreptul de cărmămarit și contractul între mine și comună îl declară de mană din cauză, că nu e timpul stipulat al celor 5 ani de angajament“. Un mare neadevăr! Adevărul e, că eu sânt conducătorul de afaceri al comunei, după-cum aceasta se vede și din sentență, ear' termenul celor cinci ani este destul de lămurit, când în contract se zice: că termenul de angajament este de cinci ani și contractul poartă datul de 18 Iulie 1897! În legea comunală se zice apriat: „că trebile dinlăuntru comunale le împlinește de sine stătător“ referitor la contracte legea dispune, că numai contracte încheiate cu singuratici pe un timp ce trece peste 6 ani, numai acelea au trebuință de aprobarea pretorei ori comitatului! Deci după drept și lege, contractul încheiat între comună și mine nu poate fi nici de pretură, nici de comitat nici chiar de dl ministru anulat! În urma nedreptei hotărâri a comitatului mă face să cred, că și aici Moise Stan și S. Neuman 'și-au întins mâinile lor. Contra acestei nechibzuite hotărâri primăria prin dl avocat I. Șenchea au înaintat recurs către ministrul spre ulterioară afaceri. Primăria m'a îndrumat să plătesc eu recursul, zicând că eu sânt interesat.

Vadă deci on. rubric cetitor, că din cele expuse până aci am avut tot dreptul de a-'mi începe epistola mea cu zicerea: „Stări triste“.

La aceasta însă mai adaog: Peirea ta din ține Israile!

Nicolae Moisin,
din Seliște, domiciliat în Sâmbăta-de-jos.

Țărance vrednice de laudă.

De lângă Târnavă, 5 August n. 1898.

Onorate Dle Redactor!

Zilele trecute o mare sărbătoare a fost în comuna învecinată Veza. Despărțământul Asociațiunii 'și-a ținut adunarea sa generală.

A fost multă lume de față, mulți domni și mult popor. Fost-au acolo Metropolitan Mihályi și alți domni din Blaj și jur. Multe s'au vorbit acolo, dar' pe noi trei lucruri ne-a făcut băgători de seamă: lucrarea dlui profesor Nepruț din Blaj despre chipul cum avem să ne îngrijim grădinile, dăruirea de cărți de cetit pentru comuna Veza și mulțimea țesăturilor și cusăturilor populare adunate spre vederea domnilor.

Dl Nepruț a spus la pricazul tuturor, cum trebuie să și grijească țărani nostri grădinile și cum să le cultive femeile lor. De multe ori 'ți-e mai mare rușinea, când vezi loc de 1—3 jugere pustiu, plin de buruieni ori de gunoii. D-sa ne-a spus cum trebuie acela grijit, ca să aducă câștig la casă, cu cât drag ar trebui să-l lucre țărancele, mai ales cari sunt aproape de oraș, unde în toată ziua poți să-ți vinzi legumele și încă cu preț. De ar da Dumnezeu, ca învățăturile, pe cari d-sa le-a dat, să și fie urmate de poporul, care a fost de față.

Domnii din Blaj au mai adus o grămadă de cărți, potrivite cu pricazul țărănilor, ca ei să le citească și au auzit atunci că astfel de biblioteci — cum se cheamă — mai sunt încă în 7 sate și toate sunt cu drag cetite de oameni, afară de cea din Roșia-de-Scaș. Mult mă miră lucrul acesta, când se știe că țărănilor le place să știe cât de multe. Trebuie că frunțașii de acolo sunt oameni slabi, cari nu-și prea leagă capul cu înaintarea poporului.

Și Doamne! bine e să știi carte și bine mai ales în aceste vremi vitrege, când toți ne-ar despoia. Și bine e, mai cu seamă în lungile seri de iarnă, să se adune mai mulți la olaltă și să citească și să învețe și să se mai sfătuească. Eu gândesc, că oamenii din Veza și și cei din Tiur, unde încă s'au dăruit cărți de cetire, se vor și folosi de ele cum trebuie!

Am mai văzut în Veza felurite țesături și cusături cari de cari mai frumoase, adunate de trei doamne din Veza, de prin satele din jur. Și toți câți le-au văzut, le-au laudat și femeilor le-au dat și bani. Vă rog, dle Redactor, publicați-le și numele, ca să le știe toți oamenii, că vrednice sunt să facă și alții ca ele. Metropolitanul Blajului a dat 4 galbini, iar alți domni 80 coroane, ca să le cinstească.

Eată-le dar' numele:

Paraschiva Șarica din Veza, a dat un covor foarte frumos, a fost cinstită cu 2 galbini.

Fiica l. Leon Muntean, tot din Veza, a pus trei covoare, a căpătat un galbin.

Ana Lupean din Roșia, 1 covor, 1 galbin.

Jovuşa Rus din Mănărade, a avut 7 lucruri, covor, cătrînțe, gurțe, a căpătat 5 coroane.

Maria Alexandru din Ciufud, a avut 9 lucruri, dintre cari o cămașă frumos de tot cusută, a căpătat 4 coroane.

Todora Roșian l. Petru din Tiur, a avut 2 fețe de perini și o cătrînță, a căpătat 4 coroane.

Lina l. Nic. Habean din Veza a căpătat 3 coroane.

Anica l. Ioan Ilea, Sinefta l. Vas. O'tean, Sofia l. Florea Popa, Maria l. Aug. Popa, Lina l. George Popa, Todora l. Nic. Cârnaț, Lina l. Emil Ciufudean din Veza; *Ana Maier l. Augustin* și *Maria Pasdre* din Tiur; *Maria Cherteș l. Ghiorgheiuș* și *Lina Cherteș* din Ciufud și *Anica Frățilă l. Nicolae* din Tiur, toate câte 2 coroane.

Episcopul Inocențiu Micu-Clain.

— Vezi ilustrația. —

Unul dintre episcopii cei mai mari ai bisericii gr.-cat, cari au făcut mai mult pentru binele poporului, a preoțimei și a bisericii unite e episcopul *Inocențiu Micu-Clain*, al cărui portret îl publicăm în numărul de față.

Episcopul acesta vestit s'a născut în comuna Sadu, din fostul scaun săsesc al Sibiiului. Studiile teologice și filosofice și-le făcu în seminarul iesuiților din Timnovia (Ungaria de mează-noapte). În 6 Maiu 1729 pe când Clain era cleric de anul al treilea în seminarul amintit, fu ales de către cler de episcop și curând după aceea fu și denumit de către împăratul și întărit de Papa dela Roma. Fiindcă după o datină veche bisericăscă episcopul trebuia pe atunci să fie călugăr, Clain se duse la Muncaciu, unde era o mănăstire gr.-cat, rutenăscă. Acolo Clain intră în tagma călugărească și-și luă numele de Inocențiu. Tot la Muncaciu se sfinți de episcop prin Ghenadie Bizanți, episcopul Muncaciului.

Ajunș episcop a lucrat din toate puterile pentru binele poporului și a bisericii sale. Văzând că biserică românească unită e săracă, a cerut dela împărăție și a și primit moșia și bunurile dela Blaj. Aici și-a mutat el și reședința episcopăscă, care până atunci era în Făgăraș.

După mutarea episcopului în Blaj, a început și înflorirea acestui orașel, așa încât putem zice că Blajul, acest episcop l-a întemeiat. Sub episcopul Clain s'a început zidirea mănăstirii și a școalelor din Blaj. El văzând, că preoțimea unită și poporul român e sărac și nedreptățit, a umblat în diferite rânduri pe la Viena la Împărăteasa Maria Teresia, care domnia atunci, cerând pentru preoțime pământuri din care se poată trăi și drepturi politice pentru poporul asuprit.

Multe lucruri bune a și câștigat el pentru Români și biserică. Sub el au căpătat cele mai multe biserici pământuri (eclesie) și multe îmbunătățiri a câștigat și pentru poporul român, care era iobaj pe atunci, ușurându-i soarta de multe greutăți, cari nemeșii le puneau cu nedreptul pe spatelul lui.

Dar' pizmașii episcopului l-au pîrțit la curtea împărătească, că ar răsvrăti în contra statului și ar fi inamic al patriei, căci nu le venia la socoteală ca și poporul românesc să capete drepturi.

Dar' pizmașii episcopului l-au pîrțit la curtea împărătească, că ar răsvrăti în contra statului și ar fi inamic al patriei, căci nu le venia la socoteală ca și poporul românesc să capete drepturi.

Episcopul Clain intristat de intrigile ce s'au țesut în contra lui, la 10 Maiu 1751, abzice de episcopie și se duce în Roma. Aici a petrecut până la moartea sa, întâmplată în 9 Octomvrie 1768. A fost înmormântat în o mănăstire de acolo.

Așa s'a sfârșit viața celui mai mare episcop al bisericii românești unite, care mai mult a luptat pentru binele bisericii și drepturile poporului român.

Episcopul Inocențiu Micu-Clain.

Am auzit apoi, că satele Veza, Ciufud, Tiur și Mănărade, adevărate femeile cari au avut lucruri, toate la olaltă, au mai căpătat câte 10 coroane.

Apoi d-șoara *Aurelia Velicca* d'n Spăteac, *Eugenia Săbăduș* din Pănăde, *Irina Handrea* din Mănărade, cari încă au avut lucruri, apoi *Maria Ciufudean l. George, Maria Urche, Lina Frățilă l. George* și *Ana Roșian l. Ioan*, toate din Tiur și *Maria Lazar* din Mănărade, au căpătat cărți de cetit: Povești, Iancu ș. a.

Vrednic ar fi fost ca toate să capete câte ceva, pentru-că frumoase lucruri au avut.

Le-am scris aceste, ca să se îndemne și altele și unde va fi adunarea pe anul viitor țărancele mai minunate lucruri să aștepte, ca dovadă că și poporul dela sate știe ceva.

Dumnezeu să ajute!

Unul dintre cei de față.

PARTEA ECONOMICĂ.

Alcoolismul.

(Boala adusă prin prea multe băuturi spirtoase).

Știți voi, oamenilor, ce vreau eu să înțeleg prin alcoolism?

Cred că ați auzit de nenorocirii, cari după-ce au beut pe rămășag câte o jumătate de litru de spirt, au murit numai decât, ca-și-când ar fi fost otrăviți; ei bine, otrăvirea aceasta ce se face cu beuturile spirtoase, sau alcoolice, eu o numesc alcoolism. Și cum ni-se spune, că în vechime au fost împărați, cari de frică să nu fie otrăviți se obișnuise cu otrăvirile, luând pe fiecare zi din ce în ce mai multă otrăvă, tot așa și voi, care obișnuiți să trageți Dumineca, sau mai știu eu că nu în toate zilele, câte o petrecere la cârcimă cu rachiu și vin, vă deprindeți cu aceste beuturi de care nu vă mai puteți despărți, ba încă ajungeți să vă lipsiți de mâncare pentru ele. Și este bine aceasta? Oare în urma petrecerei nu simțiți voi dureri de cap, amețeli și dureri de stomach aproape câte o zi întreagă? Mai întâiu ziceți că n'a fost bun vasul și nu vă gândiți de loc la rachiu și vinul cu care v'ați îndopat la cârcimă, lucru care dovedește, că mintea acelora cari beau se strică și ajunge să-și peardă judecata. Și încă toți aceia, cari obișnuiesc a bea câte o oală de rachiu și vin la fiecare masă, nu ajung bine, căci se aleg cu tremurături de mâni și de picioare și îmbătrânesc de timpuriu, de aceea este un obicei foarte rău, ca părinții să dea copiilor mici astfel de beuturi, ori-cât de puțin. În adevăr, vinul bun se dă de câtră medici ca întăritor, însă numai să fie luat în cantitate mică, dar' rachiu (țuica) și mai cu seamă basamacul sunt otrăviri curate, căci fiecare conține foarte mult spirt, căruia de acum înainte să-i zicem alcool. Mai cu seamă rachiu de cartofi este unul dintre cele mai primejdioase, căci alcoolul ce-l conține e cel mai otrăvitor dintre toate, cu 31 grame de acest alcool, poți omori foarte bine un câne. S'au făcut încercări cu diferite animale și s'a dovedit că toate rachiuurile sunt contra sănătății, prin urmare trebuiesc înlăturate. Unii oameni zic, că țuica este întăritoare, ei bine, oamenii acestia nu știu ce spun, căci și un cal când primește o lovitură de biciu tresare și e mai iute, dar' nu-i ține mult vrednicia, vizitful îi dă ear' un biciu și tot dându-i mereu, calul se strică și peste câțeva vreme nu mai e bun de nimic. Tot așa e și cu voi, căci după-ce ați beut țuica simțiți că aveți multă vlagă, însă nu trece mult și sunteți foarte oste-niți, ear' lucrul nu sporește de loc. Într'un oraș, un bogat a pus 10 oameni, cărora le da la fiecare masă câte un ciocan de țuică și o oală de vin, să-i

lucreze o bucată de pământ, apoi a mai luat încă 10, care nu beau decât apă și le-a dat de muncit o bucată tot așa de mare ca cea a celor dintâiu. La început oamenii cari beau țuică lucrau mult și rideau de ceilalți, dar' când a fost la urma urmei, acestia din urmă au isprăvit cei dintâiu lucrul, și se nu credeți că ei au fost mai puternici, căci atât cei care beau cât și ei, au fost aleși deopotrivă de tari. (Va urma).

Aerisarea grajdului.

Neputându-se aerisa îndeajuns un grajd, aborii, ce es din animale, pătrund în bârne și alte părți de lemn ale aceluia, cu chipul acesta intrând de grabă putreziciunea în ele. În un atare aer vitele nu se simțesc bine; sănătatea lor suferă, capătă tusa, se răcesc și se leagă de ele mult mai ușor ori-ce boală, decât într'un grajd, care se poate ușor aerisa.

Aerisarea grajdului se poate face în un mod ușor și ieftin prin așezarea unui canal de aerisare. Acesta se gătește din scânduri de 3 centimetri groase și 22 centimetri late; se recere ca aceste scânduri să fie foarte bine uscate. Înainte de a se înfiocola, scândurile se oblesc și se taie cât trebuie de lungi, apoi se ung bine mai de multe-ori cu o materie numită *carbolineum*. Canalul acesta se pune oblu în sus din mijlocul grajdului și are să ese prin vârful coperișului cam de o urmă. După mărimea grajdului și mulțimea animalelor din el sunt a se pune unul sau mai multe astfel de canale de aerisare.

Punându-se s. p. două canale, ele se prind de olaltă, dar' așa ca unul să pornească tocmai dela plafonul (podul) grajdului, ear' celalalt să fie scos în grajd cam de 50 cm. Cu chipul acesta se câștigă un mod foarte bun de aerisare, pentru-că printr'o țeve se aduce aer de cel bun de afară, ear' prin cealaltă se scoate cel rău din grajd. După-ce țevile sau canalele acestea s'au bătut de olaltă cu cuie, se ung bine mai de multe-ori cu cătran anume pentru unsul lemnului. Când canalul e gata, i-se pune deasupra un coperiș de bleh, care să stee ceva ridicat peste țeve, apărând intrarea zăpezei și ploaiei înlăuntru. La partea din jos a canalului se pune un ventil (ușiță) de lemn, care se atrne liberă în jos. Când afară e frig mare, sau în grajd sunt puține vite, se poate mări căldura înlăuntru prin închiderea acestei ușițe.

Pentru-ca pe podul grajdului să se poată ține, fără de a se strica de aborii, fân sau alt nutreț, mai e de lipsă ca canalul să se înfișure de jur-împrejur cu sucituri de pae, printre cari se dă cu cir de lut, ajungând astfel la un înveliș de 20 cm. gros.

Culesul și conservarea poamelor.

Poamele sunt niște fructe gustoase și răcoritoare, atât pe timpul verei când se mănâncă proaspete, cât și iarna când se întrebunțează uscate la gătirea diferitelor mâncări.

Poamele sunt de două specii: de vară, care se coc mai curând, și nu se pot păstra peste iarnă, — apoi iernatice, cari se coc mai târziu și se pot păstra și peste iarnă.

Culesul poamelor iernatice se face cât se poate de târziu.

Merele, perele se cunosc că sunt coapte, când simburile lor se înegrește.

Celelalte specii de fructe, precum sunt: cireșele, prunele, persicile, caisele, etc., sunt coapte atunci, când miezul lor este moale, sucos și dulce. Nici-odată nu trebuie să ne grăbim cu culesul poamelor mai înainte, căci dacă le culegem necoapte, le vom vinde mai la urmă pe prețuri de nimic.

Prețul lor se urcă, dacă vor fi coapte și bine ținute. Culesul cere o deosebită luare aminte. Cu toate acestea, cei mai mulți oameni scutură poamele bătând crăcile cu parii și cu alte obiecte, ba chiar și cu petri, nebăgând de seamă, că cu aceasta facem un rău îndoit, căci rupem crăcile și zdrobim poamele, cari în acest cas nu se mai pot conserva, stricându-se.

Culesul poamelor pentru conservare în timpul iernei trebuie să se facă cu mâna, și cu cea mai mare grije, căci cu cât sunt mai sănătoase, cu atâta se păstrează mai bine și prețul lor este mai ridicat din ce în ce.

Poamele culese trebuie ținute undeva, ca să se svinte 5—8 zile într'un loc uscat, după care se pot duce la locul de iernat, care trebuie să fie întunecos, căci lumina le face rău (le sbârcește). Pivnițele sunt cele mai bune locuri; ele trebuie să fie goale, uscate și răcoroase și înainte de a pune poamele trebuie să se aerisească.

Dăm mai la vale câteva reguli pri-vitoare la culesul poamelor:

1. Pune scara între cracii pomilor, pentru-că la din contră se rup mulți surcei din această vară.
2. Încovoae ramurile în sus cu prilejul culesului, pentru-că astfel multe s'ar nimici pentru anul viitor.
3. Culege poamele fiind desculț sau numai în ciorapi, sau încălțat cu opinci, pentru-că nici nu luneci așa ușor, nici nu strici coaja, ca cu încălțăminte, ce are cuie.
4. Nu face fără treabă multe mișcări încoace și încolo, înainte și îndărăt, când ești virt între ramuri. Cu chipul acesta se pot ușor desbina ramurile.

Creșterea și ținerea caprelor.

Trăind în ținuturi muntoase, apoi adusă la șes și ținută în staul, capra devine foarte alegătoare a nutrețului și îl împărăștie. Capra, care bea mult și numai astfel dă mult lapte, are lipsă de un staul călduros și uscat. Neașternându-'i-se adese-ori, capra își așterne ea însăși, dar' firește un așternut mai scump, decât cel anume, pe care ar trebui să 'i-l pună omul.

Nutrețul caprei, care se ține în grajd, constă din iarbă de pădure, trifoiu, frunză proaspătă și uscată de arbori, paie de bucate, napi, cartofi, tărțițe, turtă de oleu, tot felul de rămășițe din grădină și bucătărie, cari 'i-se dau în beătură. Peste vară multe capre se țin numai cu ramuri din gardurile vii, cu tufe și frunze adunate din pădure. Rămășițele din acest nutreț se folosesc de regulă ca așternut. Nutrețul trebuie să se schimbe adese-ori, pentru-că obișnuindu-se prea tare cu un fel de nutreț, altul dat într'un târziu, capra nu vrea să-'l mai mănânce. Înainte de toate nutrețul să fie nestruciat și cu totul curat și trecerea dela nutrețul uscat la cel verde și întors să se întempe numai cu încetul. Nutrețul de iarnă constă mai numai din fân. Frunzele uscate de arbori încă le mănâncă cu plăcere. Nutrețul lung li-se dă, ca și cailor, în o scară, ce se așează deasupra ieselelor și numai în porțiuni mici, ca să nu-'l murdărească. Iesele caprelor se întocmesc astfel, ca ele să nu se poată sufla în ele, pentru-că, se știe, că caprele au mare aplicare de a se sufla pe lucruri înalte. Mai bine e dacă li-se dă pe zi de câte 5 ori de mâncare. Adăpatul cu apă proaspătă să nu se întrelase. La pășune caprele mănâncă cu deosebire plante uscate și tari.

Capra trebuie mulsă de câte 3 ori pe zi. Mulgerea să se facă stând dindărătul caprei și pe cât se poate cu mâna închisă, încunjurând ori-ce frecare și tragere.

Pentru-ca caprele să nu fie chinuite de insecte și să rămână sănătoase, trebuie să se țesele, să se perie și frece cu paie. Staulul caprelor să nu fie în apropiere de al găinilor, să fie îndestul de bine așternut și cât de adese-ori scos gunoiul din el.

Sfaturi economice.

Adunarea pământului în jurul pomilor.

Cercări repetite au dovedit, că adunarea pământului e folositoare nu numai în jurul pomilor tineri, ci și în a celor bătrâni. Ea apără: 1. rădăcinile în contra gerului; 2. apără trunchiul în contra șoarecilor; 3. ține umezeală în timpul primăverii; 4. mijlocește o mai lungă intrare a aerului la rădăcini și înlesnește îngrășatul de primăvară — când se topește zăpada — cu ud de animale; 5. produce roade mai bune.

Ce e de făcut când li-se ascuțesc măselele cailor?

Dacă caii nu voesc să mănânce, trebuie căutat, nu cumva li împedecă dela mâncare starea nefirească a dinților. Se întâmplă adesea, că rîndul deasupra al măselelor nu se nimereste destul de bine pe rîndul dedesupt al acestora. În această întâmplare, la roaderea mîncării nu se tocește partea aceea a măselelor, care cade în afară de măselele din celalalt rînd și cu timp ele rămân atât de ascuțite deoparte, încât pricinuesc rane în gingeele fălcei potrivnice, astfel, că caii sînt împedecați dela mișcarea fălcilor. Aici se poate ajuta foarte ușor, pilind ascuțiturile din vorbă, în care cas ranele se vindecă de sine. După pilirea ascuțiturilor, caii îndată mănâncă mai bine. Dacă cu timpul ascuțiturile aceste ar crește eară, ele trebuie din nou pilit.

Lampă pentru arderea omidelor.

Un mijloc simplu și eficient pentru nimicirea de pe pomi a țesăturilor de omide, este arderea aceloră cu o lampă anume, care nu costează decât 75 cr. O lampă bună spre acest scop dă flacără îndestulătoare și nu se stinge nici prin suflarea unui vînt mare. În ea se pune spirt sau petrolu de 2—3 cr., care ține 1½ oră, în care timp se pot arde omidele de pe mai mulți pomi. Lucrarea însăși se face în modul următor: Îndată-ce se află țesături de omide pe foi se umple lampa cu spirt sau petrolu, se pune în vîrfurile unei lețe (prăjini), care se ajungă până la vîrfurile pomilor, și se ard țesăturile de omide, purtând lampa dela creangă la creangă, unde se află atari țesături, ținîndu-o dedesubt, ca să le ajungă pe un moment flacăra. Într'aceea să fim cu grijă, ca să nu ținem lampa prea costis.

Lucrul acesta să repetează de câte-ori cere trebuința, dacă se poate nu strică, făcîndu-se în toată săptămîna.

Adunați în grabă poamele căzute!

Mulți economi lasă neadunate cu săptămînile poamele vermînoase, ce au căzut de pe pomi, fără a se gândi, că prin aceea înșși ajută înmulțirea insectelor stricacioase pomilor. Adunarea poamelor vermînoase căzute sînt de a se aduna în toată ziua. Nefăcînd acest lucru, larvele sau vermii es din poame, ascunzîndu-se în pămînt, unde ierneză, pentru-ca în primăvara viitoare să ese și să-'și înceapă din nou lucrarea lor stricacioasă. Mai departe poamele să se culeagă toate de pe pomi, pentru-că pe cele rămase, îndeosebi pe cireșe, se face un fel de muzezeală (Monilia fructigena), care în primăvară produce boala de pomi așa numită: monilia.

Cartofii (crumpenele) ca mijloc de curățire.

Tăiată în bucăți și mestecată cu puțină apă, coaja cartofilor cruzi este cel mai bun mijloc pentru curățirea pe din lăuntru a sticlelor de petele cele mai învechite. Cartofii cruzi spălați, apoi răzuiți împreună cu coaja lor, dau o materie foarte bună pentru spălarea țesăturilor colorate de lână și a lucrurilor de tapiserie, cari după spălarea de două-ori cu această materie au să se mai clătească odată cu un adaos de oțet.

Frecarea blechiului și zincului cu leșie făcută din coaja cartofilor are tocmai acelea urmări ca și cu leșia de potașe (cenușe).

Că cuțitele se pot ușor curăți frecîndu-se cu o crumpenă tăiată în două, ear' furcuțele și penele de scris prin înplântarea lor în crumpenă, este un lucru îndeobște cunoscut.

Știri economice.

Roadă și prețul grăului. În toată țeara secerișul e aproape de sfîrșit și în cele mai multe locuri și treeratul s'a început. După-cum vestesc rapoartele oficioase, recolta grăului în general este mijlocie și numai pe unele locuri e prima mijlocie. Săcara e ceva mai bună. În raport cu anul trecut producția din anul acesta e întru cîtva mai bună, cu deosebire în ce privește calitatea. Cantitatea însă nu satisface pe deplin așteptărilor, de vreme-ce un jugăr catastral în calcul mediu n'a produs decât 5—7 măși metriche grâu. Săcară s'a produs pe un jugăr catastral 6—7 măși metriche. Astfel totalitatea producției este mult mai mică decât se arăta la început.

Cu toate aceste prețul grăului abia în timpul din urmă a început într'u cîtva să fie mai urcat. Bucatele însă sînt foarte căutate de cumpărători. Căci deși producția grăului din anul acesta e mijlocie, în piețele de bucate lipsa grăului va rămîne și pe mai departe. Această lipsă se explică pe deoparte de acolo, că slaba recoltă a anului trecut a consumat toate magazinele de bucate, pe de altă parte apoi primele țări de unde se aduc bucate: Statele-Unite, Indiile și Rusia în anul acesta nu vor pute trimite în piețele de bucate cantități mai mari de bucate din cauza producției puțin favorabile din anul acesta.

Rămîne dar' că prețul grăului va fi mai mare — deși această urcare nu va ajunge poate mărimea anului trecut. Pentru aceea sfătuiți pe agricultorii noștri, ca într'u cît se poate să aștepte încă cu vînzarea grăului, pentru-ca să se poată și ei folosi de urcarea prețului care va urma în curînd. Chiar și în cazul când trebuințele zilnice n'ar mai permite amînarea vînzării grăului, să folosim ajutoarea prin împrumuturi cu termen scurt dela băncile noastre, căci siguri sîntem, că prețurile scăzute de azi mult timp nu se mai pot susține, nefiind formate pe raportul dintre cerere și ofertă, fără își au baza în rafinatele apucături ale speculanților neguțători de bucate.

Odată urcat prețul nu va mai pute recădea!

Producțiunea grâului în România.

Știrile ce sosesc din România vestesc o producțiune a grâului relativ bună, așa că abstrăgând dela agrii bântuiți de pagube, roada de pe un hectar se calculează cu 14—16 hectolitri. După socoata specialiștilor întreg teritoriul sâmnat cu grâu este de 1.350.000 hectare și producțiunea totală va fi de 18—24 milioane hectolitri de grâu. Calitatea grâului peste tot e bună și foarte bună. Astfel pondul grâului în anul acesta va fi de 76—78 chgr., pe când în anul trecut abia a fost de 72—74 chgr.

Exportul de vite al monarhiei. În ultimii trei ani exportul de vite al monarhiei a fost foarte nefavorabil, căci nu mai puțin ca cu 68 milioane florini a scăzut venitul exportului, căci cu 870.000 capete de vite s'au exportat mai puțin. În prima jumătate a anului curent e ceva mai favorabil, intru-cât față de anul trecut s'a urcat cu 2.1 milioane florini. Cu toate acestea cu deosebire exportul de oi a fost foarte slab. Dintre vite cele mai multe au fost exportate în Germania și Elveția.

În contra usurei. Banca din Mezötur a clădit în apropierea gării un magazin de produse și mărfuri. Agricultorii își pot depune produsele lor în acest magazin și pot ridica anticipații pe garanția bucatelor depuse. Astfel agricultorii de acolo nu vor fi siliți a-și vinde produsele imediat, căci ajutându-se cu suma ridicată ca anticipație pot aștepta coniecturi mai favorabile în prețul bucatelor.

Ar fi un mare pas în progresul nostru economic, dacă și băncile noastre ar clădi astfel de magazine, căci prin aceste poporul ar scăpa de exploatarea neomenesă a usurarilor.

Tîrg de țeară amînat. Ministrul de comerț a conces, ca tîrgul de țeară, ce avea să se țină în *Lăpușul-unguresc* (comit. Solnoc-Dobâca) pe zilele de 14/26 și 15/27 Sept. n. să se amîne pe 16/28 și 17/29 Sept.

O călătorie la Ierusalim.

Făcută de *Constantin Opresan* din Tilișca, scrisă după povestirea lui *Opresan*, de *Iosif Mărian*, învățător în Mihail.

I.

(Urmare).

În apropierea Constantinopolului, la depărtare cam de 2—3 chm. se află „*isvorul vieții*” sau al „*tămăduirii*”. Legenda despre isvorul acesta e următoarea: În locul și în împrejurimea isvorului se zice că au fost păduri mari și loc sterp. Odată a rătăcit pe acolo un orb, căruia îi era foarte sete, și apă să bea nu avea. Venind un ostaș pe acolo, orbul a cerut apă dela el. Ostașul i-a răspuns: „Nu am; și mie încă mi-e sete și de mult rabd, bucuros ți-aș da, dar' nu sînt isvoare pe aici”. Când a gătat ostașul cu vorba, s'a auzit vers din cer cătră ostaș: „Întoarce-te înapoi pe drumul, care ai venit, că vei afla apă, să duci și pe acest nefericit orb, dă-i să bea și spune-i să se spele la ochi”. Ostașul a ascultat de glasul venit din cer, s'a întors înapoi cu orbul, a aflat isvorul, a beut și s'a spălat orbul și numai decît și-a dobîndit vederea. Din acea zi isvorul poartă numele de „*isvorul vieții*”. Lângă el se află o mănăstire. În isvor au fost oarecîndva 5 pești micuți de culoare aurie. 2 au murit, și astăzi se află numai 3, pe care îi poate vedea ori-și-cine, care merge pe acolo.

II.

După 5 zile cât am petrecut aici, la 30 Noemvrie după amiază, am plecat mai departe îmbarcându-mă pe vaporul rusesc „*Rossia*”, ce-și avea cursul cătră Alexandria, în Egipt.

Locurile mai însemnate, pe unde am trecut, sînt orașul „*Dardanele*”, insula *Mitilin*, „*Smirna*”, cunoscută prin fructele cele multe de sud ce vin de acolo, mai încolo la „*Chios*”, unde a fost cutremurul cel mare de pămînt prin 1884. De aci de-adreptul am mers în Alexandria.

Alexandria își are numele dela întemeietorul ei „*Alexandru-cel-Mare*”, ea este așezată în partea nordică a Egiptului, la gura rului Nil. Aici e reședința unui patriarch.

Aici am ajuns în 5 Decemvrie st. v. A doua zi a fost sârbătoarea sfântului Nicolae, care am petrecut-o aici. Toate corăbiile, câte se aflau în acest port, au sârbat acest praznic, arborînd steagurile. La liturghie am fost la biserica patriarchială, care e foarte frumoasă.

Orașul Alexandria întru toate se aseamănă cu orașele europene, are strade largi, frumoase și pardosite cu piatră cioplită, pe de laturi sînt sădiți arbori frumoși. Locuitorii sînt partea cea mai mare Arabi. În ce privește religionea parte sînt creștini, cu deosebire mihiția, care e engleză, parte sînt mohamedani. Îmbrăcămintea la bărbați stă din o singură haină, care vine dela gât până la glezne, cu mâneci și foarte largă. La femei tot cam așa e, numai de culoare neagră. În picioare atît bărbații cît și femeile poartă pantofi, bărbații poartă pe cap fes, ca Turcii. Femeile poartă penas un-metal de culoare galbină, care ajunge de sub frunte până la virful nasului; pe metal se află msi multe verigute. În urechi poartă un fel de cercei mari, din cari sînt trase de amîndouă laturile ale feței niște lîntișoare acățate de nările nasului. Pe vremea asta cei din Europa și mai ales cei din Ardeal scriburau de frig, în Alexandria nu mai puteam de căldură. În ziua următoare earăși mi-am început călătoria tot pe mare cu corabia. Din Alexandria după un drum de 24 ore am ajuns la orașul *Port-Said*, de unde se începe canalul de Suez, care leagă Marea-Mediterană cu Marea-Roșie. Tot cătră răsărit mergînd, în 9 Decemvrie la 12 ore noaptea, am ajuns la orașul *Joppe* sau *Jaffa*, dela marginea Palestinei pe țîrmul Mării-Mediterane. Aici am sfîrșit cu călătoria pe apă. (Va urma)

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Mură,

de

Silvesru Moldovan.

(Urmare).

Jidovina.

La Ocoliș se vîrșă în valea Ocolișului, pe partea dreaptă, pârăul *Crăca*. Mergînd pe valea acestuia și apucînd la stînga în sus pe pârăul *Brădățel*, un mic afluent al *Crăcii*, sosisim la *Jidovina*, care-și înalță coama sa lungă-reață în apropierea *Ariesului*.

Jidovina este înălțimea cea mai puternică împinsă spre *Arieș* a dealurilor, ce pornesc din *Scărișoara* și se respiră pe apă în jos. Virful cel mai înalt al ei este de 944 m. Sus pe culme se extinde un podeu, care se folosește ca loc arător. Podeul e curmat prin mijloc de pârăul *Brădățel*, care-și are isvorul în Jidovina. Cele două părți ale muntelui, desfăcute prin *Brădățel*, sînt împreunate prin o

muchie îngustă. Aici se află un mic lac, care însă seacă în decursul verei, când e secetă mare. Făcîndu-se aici săpături, spun oamenii, că s'au găsit căsulii de scoici. Pe valea *Brădățelului* s'a aflat în pămînt un ciocan de piatră, apoi o ulcea, cu părăți groși și cu toartă negăurită. Cu prilejul aratului ferul de plug adese ori scoate din pămînt hârbe groase de vase, în cari se ved mici petricele amestecate în pămîntul ars.

Scoicile din Jidovina ne revoacă în memorie timpul acela, când pămîntul Ardealului era acoperit de mare și culmile munților nostri erau spălate de talazurile apelor, ear uneltele și hârbele sînt urme de ale oamenilor primitivi din epoca de piatră!

Coastele Jidovinei sînt acoperite în parte mare cu făget și cu pădure de mesteacăn, afară de laturea de cătră răsărit, cea mai țepișe, care e alcătuită din stânci și bolovani pleșuvi, de mărime uriașă. Acești bolovani se ved și din valea *Arieșului*, cum sînt așezați amenințător unul deasupra celuilalt. Ei au forme de prisme sau de cilindre uriașe și printre crepăturile lor prăpăstioase își au sălășurile vindereii și buhele cobitoare.

Probabil, că hârbele groase, aflate pe aici și bolovani acestia puternici și înfiorători au dat naștere credinței, că Jidovina a fost odinioară locuință de uriași, înaintășii neamului omenesc actual de pe fața pămîntului. Așa ne spune tradiția, cu adausul, că uriașii de aici au fost Jidovi și dela ei și-a luat locul numele de Jidovina.

Între acești uriași, așa spun oamenii, unul era atît de bătrîn de i-se sloboziseră genele pe ochi, încât: nu mai vedea și îl purta de cărje fata sa.

Odată stînd acest uriaș pe culmea Jidovinei, întrebă de fată, că ce vede jos în vale?

Fata i-a spus, că se zăresc niște *vermuleți scormonind pămîntul*. Erau, mă rog, doi oameni, cari arau cu un plug, tras de 6 boi. La porunca bătrînului fata păși din munte în vale, luă în șurt plugul cu boii și îl duse cu oameni cu tot în Jidovina. Uriașul voi să le strîngă mîna, dar' oamenii, în loc de mîna, i-au întins ferul de plug. Uriașul strînse ferul așa de tare, de îl îndoi și în urmă grăi: „Slăbuți fărtați mai sînt și acestia”, apoi porunci fetei să-i ducă de unde i-a adus, spunîndu-i, că acestia vor stăpîni în viitor Jidovina și întreg pămîntul.

Spune mai departe tradiția, că acești uriași de Jidovi, în sumeția lor, și-au pus de gînd să se urce în cer. Spre acest scop au ridicat pe culmea Jidovinei o uriașe cetate. Ei erau așa de puternici, încât stăteau cu un picior în *Scărișoare* și cu celalalt în Jidovina.

Din *Scărișoare* luau stîncile și le așezau în Jidovina. Alții spun, că ar fi adus piatra din Muntele-mare, pășind în *Scărișoare*, apoi în *Vulturese* și în urmă în Jidovina. Astfel au grămădit uriașii stânci peste stânci și numai când au ajuns cu ziditul până la cer și voiau să găurească bolta cerească, au observat, că și-au uitat sfredelul jos pe pămînt. Au trimis deci pe o femeie de ale lor se aducă sfredelul. Femeia se osteni coborînd scările și când privi în sus și văzu că are se urce, necăjită cum era, nu se putu stăpîni să nu blasteme cetatea, grînd: „Risipi-o-ar D-zeu, să o risipească, că mare înalță-i!”. Atunci cît ai bate în palme puternica cetate se risipi, rîmînînd numai bolovani cei grozavi, cari stau și azi atirnați pe coastele Jidovinei.

(Va urma).

CRONICĂ.

O surprindere frumoasă. În Kiev Rușii au pregătit Regelui Carol și suitei sale o surprindere frumoasă. La intrarea în palatul imperial de acolo, Regele Carol și Principele Ferdinand au fost întâmpinați de un cor de bărbați și femei îmbrăcați în costum național rusesc, cântând imnul regal român cu cuvinte *românești*. Cu ocazia cinei, ce s'a dat la palatul imperial, acest cor a cântat earăși mai multe cântece *românești*.

Dreptatea în Belgia. În țeara aceasta sînt două naționalități: Valoni (un fel de Francezi), și Flamanzi (un fel de Nemți). Până bine de curînd Francezii erau singurii stăpîni ai țerei. Dintre Nemți numai acela putea ajunge la slojbă, care se lăpăda de ai sei. Corat ca la noi în Ungaria. S'au trezit însă și Nemții și de câțiva ani fac oare câștigă tot mai multe drepturi pentru limba lor. În zilele trecute s'a dat o ordinațiune, prin care se hotărăse, că în toate slujbele statului să poată intra numai astfel de oameni, cari știu amîndouă limbile țerei. O altă ordinațiune dispune, ca în școalele populare din capitala țerei, Brussels, unde se auzia numai limba franceză, să se propună în limba germană, fiind mai toți locuitorii Nemți. — Veni-va și la noi vremea asta.

Un sat de Ardeleni în România. Foile din țeară scriu următoarele:

O descoperire interesantă s'a făcut acum cîtva timp în munții R.-Vilcei:

Aproape 80 de kilometri de gura Lotrului, pe valea Lotrului în sus, spre creerii munților, s'a descoperit într'o vale un sat format înainte cu câțiva zeci de ani de niște ciobani din Săliște (Transilvania). Despre acest sat autoritățile nu știau până acum un an nimic.

Mai important e însă, că clima văii, în care e situat satul, este foarte ușoară în toate anotimpurile: iarna este atât de ușoară, încât e o miune când cade zăpadă, ear' vara nici-odată nu e prea caldă. Plantele încep să crească de prin Februarie.

Câțiva călători, cari au fost acum câteva săptămîni în acea localitate, afirmă, că acest colț de pămînt românesc e de o frumusețe mare, scutit de vînturi mari și de viscole în toate anotimpurile.

Coloniștii din acea localitate spun, că nici-odată n'au avut frig așa de mare, ca să fie nevoie să facă foc în casă, că nici-odată n'au avut înghețuri, și rîul care trece prin acea vale încunjurată de munți și stînci uriașe, n'a fost înghețat nici-odată.

Din Cîlanul-deșert ni-se scrie: Joi în 11 August a. c., pe la orele 6 și jum. p. m., s'a descărcat asupra comunei noastre o ploaie groaznică, însă pagube nu s'au făcut de astădată în sîmînturi, fiind mai toate secerate, dar' fulgerul a lovit în casa unui sîrman pîcîrar, la care îndată i-s'a aprins căsuța. Hărniciei oamenilor, cari au alergat îndată, li-se poate mulțumi de nu a ars toată. Mai înspăimîntător a fost însă, că fulgerul a nimerit pe hornul casei și a lovit o fetiță de 10 ani arzîndu-i fața și peptul așa că momentan a murit; în momentul când scriu aceste rânduri zace moartă în leagănul ei cel de veci.

Mama sa, care chiar pregătea cina copilășilor sei, vîzîndu-și fetița în starea descrisă, spăimîntîndu-se a căzut la pămînt leșinată. Până în momentul de față nu s'a mai trezit, i-a stat graiul, nădejde de însănătoșare nu este. Frica între popor e foarte mare, asemenea caz nu s'a întîmplat de mult tare în comuna aceasta.

Nu pot să nu atrag atențiunea artistiei comunale, ceea-ce numai spre laudă nu-i poate servi, asupra ticăloaselor unelte de stîfas. Pușca de apă e mică și la stingerea focului nu se poate întrebuița, fiind toată ruinată. Ar fi timpul, ca să îngrijească mai bine reprezentata comunală de averea comunei, ca să nu suferă locuitorii. *A. Por. inv.*

„Societăți de cumpătare“. Cartea cu acest titlu, de harnicul învățător Gavrilă Aluș dia Babța, o vedem recomandată de Il. Sa episcopul Lugojului, Dr. D. Rădu, într'un circular, între cărțile, cari „se pot procura și pentru arhivele, respective bibliotecile parohiale“, din banii bisericeii.

Estă un nou indemn pentru preoții noștri de a înființa societăți de cumpătare. Cartea aceasta prețioasă, care servește cu învățături spre acest scop, se poate procura dela librăria noastră („Tipografia“ soc. pe acțiuni) cu prețul de 50 cruceri, plus porto.

Lovit de trăsnet. Din comuna Gusu ni-se scrie: Joi în 11 l. c. s'a descărcat o vijelie grozavă asupra hotarului comunei Gusu. Țărani apucați în câmpul liber alergară care încătrău să se scutească. Unul din ei se ascunse după o căpiță de fîn. Nenorocitul a fost lovit de trăsnet în cap. Isbitura a fost atât de grozavă, încât i-a sfîrțicat în bucăți pălăria și vestmintele. Părul de pe cap i-a ars cu desăvîrșire și urma trăsnetului se vedea în rana deschisă. Nenorocitul a fost om cu stare bună, în vîrstă de 46 ani și are 4 copii.

Din iubire către tatăl seu. În Viena s'a sinucis un oficiant de poștă cu numele Müller. Ficiorul de 20 ani al acestuia întru atîta a fost atins prin moartea tatălui seu, căt a sărit în Dunăre cu gândul să se sinucidă. A fost însă mîntuit și dus la poliție. Întrebat, că de ce a voit să se sinucidă, a răspuns că din iubire față de tatăl seu, care încă s'a sinucis.

Sécuii și România. Vre-o cinci sute de Sécui, urîndu-li-se cu traiul miser din munții lor, au trecut în România să-și cerce și acolo norocul. Nu prea dedați la lucru, nici acolo nu au făcut nici o ispravă și s'au întors zdrențuroși pe cum s'au dus. Firește, că foile ungurești fac și din aceasta capital, și scriu, că Sécuii în România au fost persecutați. Ei cred, că în România colacii sînt pe garduri. Nici în România nu pot trăi decât muncitorii harnici. România e de vină, că Sécuii nu sînt atari?

Maghiari noi. Ungurii au alcătuit un pomelnic al celor-ce și-au lăpădat numele strămoșesc dela Anul-Nou până acnm. Și rezultatul e nespun de îmbucurător pentru ei. Numai în Budapesta „națiunea“ s'a înmulțit cu 239 de inși. — E de prisos a amînti, că noii patrioți sînt aproape toți Jidani. Aceasta însă nu e pedecă, că foile ungurești să nu-i înalțe la cer pe scumpii lor frați de un sânge.

Femeile germane către femeile săsești. Zilele acestea a sosit la Brașov adresa femeilor germane din Germania către femeile săsești din Ardeal, cari în iarna anului acesta au fost în deputație la Monarchul, însă nu au fost primite în audiență. Știm, că scopul deputației a fost de a cere, ca M. Sa să nu sancționeze legea privitoare la maghiarizarea numelor de comune, hotară, munți etc. din toată țeara. Adresa femeilor germane este subscrisă de aproape 16.000 femei din toate părțile Germaniei.

Din princesă — călugăriță. Din Praga se vestește, că principesa Polixena, fica prințului Lobkovitz, a intrat într'o mînăstire și s'a făcut călugăriță.

Colera în Flume. De vre-o cîtva timp în Fiume și jur s'au îmbolnăvit foarte multe persoane. Pe bolnavi se observă *simptome de coleră*. S'au luat măsurile cele mai stricte, pentru a oprî lățirea boalei și a o studia, că oare în adevăr e coleră.

Naștere pe tren. În zilele acestea pe trenul de persoane dintre Ghiriș și Teiuș o femeie a dat naștere la doi copii. În lipsa de moașe, slujba aceasta a îndeplinit-o călăuzul. Copii amîndoi s'au născut morți. Femeia a fost din Aiud.

Pomii millenari. De oare-ce prin multe locuri poporul rupe și smulge din rădăcină pomii plantați din prilejul milleniului — ministrul Darányi a dat o ordinațiune, prin care amenință cu pedeapsă aspră pe aceia, cari vor mai strica și nimici „pomii millenari“.

Bismark și numărul 3. În viața cancelarului de fer a jucat mare rol numărul 3. Sub 3 domnitori a servit el ca cancelar; 3 războaie a pregătit el și le-a terminat; 3 încheieri de pace a subscris; înălțirea alor 3 împărați a mijlocit-o; tripla alianță de 3-ori a fost reînnoită prin ostenele lui; 3 cai au pușcat de sub el în cele 3 războaie; 3 nume a avut, Bismark, S. hohausen și Lauenburg; 3 titule a câștigat: de conte, de duce și de principe; 3 copii i-s'au născut și aproape 3 decenii foile umoristice îl desemnau cu un cap cu 3 fire de păr.

Nu se află erezii. În Belgrad a murit înainte de aceasta cu 10 ani un comerciant din Beci: herecul-mare, cu numele *Nekâm Râkel*, lăsînd după sine o avere de zeci de mii. De atunci și până acum guvernul sîrbesc caută în continuu după erezii acestei averi, dar' înzădar. Guvernaul sîrbesc a mai dat de curînd un comunicat, în urma căruia, dacă erezii nu se însinuă în decurs de un an — averea devine proprietatea statului.

Cârțan la noi. Nenea Cârțan reînforcîndu-se din călătoriile lui ne-a cercetat astăzi la redacție. Sosit din Francfurt vorbește cu mult entuziasm despre țeara nemțescă. Singură poliția e apreciată mai puțin favorabil. „Acelea-s țeri downule, să vezi ce țeri... noi pe lângă ele ori să lucrăm, ori să ne ascundem“.

Turn prăbușit. În Murăș-Ilia s'a prăbușit turnul bisericeii catolice. De sub dărîmături au fost scoși 3 lucrători morți și 2 foarte greu răniți. Pretorul a dispus numai decât arestarea pălerului Alexandru Balázș dia Deva, care a condus lucrul.

Congres jidovesc. Jidanii din toată lumea se pregătesc să țină pe la sfârșitul lui Septembrie în Basel un congres al tuturor Jidovilor din lume. Obiectele congresului vor fi desbaterea mijloacelor, prin cari s'ar pute întemeia un stat jidovesc. Spre scopul acesta ei adună deja bani, spre a cumpăra pământ în Palestina, ori de se va pute chiar Palestina întreagă, și recunoscând suveranitatea Sultanului, să formeze un stat unitar jidovesc. Noi le dorim succes în întreprindere, ca să scăpăm de ei. De un lucru numai ne temem, și dacă vor avea statul lor propriu în Palestina, noi tot nu vom scăpa de Jidani. La Jidovii din Ungaria așa le merge de bine, încât ei nici nu vor să audă de alt stat jidovesc. Mai jidovesc ca Ungaria nici nu poate fi altul. Și chiar când ar vre să plece, ortacii lor, Ungurii, nu credem că i-ar lăsa să se ducă, căci fără de Jidani prea ar scăde numărul patrioților și prea ar fi decimată națiunea cavalerescă, care la olaltă cu Jidanii are obrăznicia de a se numi „alcătuitoare de stat“.

Soartea unui milion de oameni.

Un învățat englez spune următoarele: Dintr'un milion de copii, cari se nasc, mor în cel dintâiu an al vieții 150.000. În anul al doilea mai mor 53.000, iar într'al treilea alți 28.000. În anii următori mortalitatea e mai mică, până la anul al treisprezecelea. În acest an mor cam vre-o patru mii. Dela acest an până la al 45-lea mor de boale și de greutățile vieții, ca soldați, ca marinari, mineri etc. în număr rotund o jumătate de milion. La sfârșitul anului 60 se mai găsesc în viață încă 27.000. Anul 80 îl ajung însă numai 7.000. Ear' la sfârșitul anului 95 au mai rămas din milion abia 233 de moși, al căror număr scade repede. Anul 108 îl ajunge numai unul singur, un om dintr'un milion de oameni, cel din urmă, care nu întârzie nici el să-și dea obștescul sfârșit și să se coboare la mulțimea cea mare de morți implinind numărul lor.

O socoteală ciudată. Un mare statistician englez, d' Holt. Schooling, spune, după socotelile ce a făcut, că toată omenirea civilizată va fi atinsă de nebunie peste patru sute de ani. După socoteala lui, în 1859 se vine un nebun la 535 de oameni cuminți; în 1897 vine un nebun la 312 persoane. Socotind tot în felul acesta ajunge la concluziunea, că peste 80 de ani, adică în 1977, proporțiunea nebunilor va fi de unul la sută; peste 242 de ani ea va fi de 1 la 10 și în sfârșit peste 404 ani (la anul 2301), nu se vor mai găsi în toată lumea civilizată decât oameni nebuni.

Avis proprietarilor de grădini cu prun. Acei proprietari de pruni din comitatul Hunedoarei, cari voesc să vândă, să spună prețul lor dlui Jica Anghel, Kis-Becs-kerek, comunicându-i totodată și speșele de transport pe tren până la Kis-Becs-kerek ori până la Timișoara. Dlui ar cumpăra vr'o 50 de hectolitre (250 ferdele á 20 litre).

Avis pentru comercianții și meseriași români! În Satul-nou (lângă Panciova), comună cu 8000 de locuitori, se poate așeza un măcelar (care știe face toate soiurile de cârnați etc), un comerciant de prăvălie și de cereale și un croitor de modă. Aceștia în scurt timp își pot face avere frumoasă. Pentru informații se poate adresa la dl P. Stoica în Satul-nou (Réva-Ujfalu), Bănat.

— În *Cuciulata*, comit. Făgăraș, se poate închiria pe unul sau mai mulți ani dela dl

Nicolau Chiornită o casă cu 2 uși către strada principală, pentru care e scoasă licență de crîmză, trafică, boltă. Întreprinderea există de 20 de ani și are o bună clientelă. Doritorii să se adreseze către proprietarul.

Nou gimnasiu de stat. În Petroșeni există de câțiva ani un gimnasiu privat cu 4 clase. Comisiunea comunală a acestui gimnasiu s'a adresat către ministrul de școale cu rugarea, să-i dea un ajutor mai mare, deobligându-se că va ridica o zidire nouă pentru această școală, pusă de altminteri și ea în slujba criminalăi ideii a maghiarisării. Speșele cu întreținerea acestui gimnasiu se deobligă comuna, că le va lua asupra-și. Unde sînt Românii din Petroșeni?

Furtună mare. Peste Savadisla (Szt. László) comit. Turzii, a trecut în săptămîna aceasta o furtună grozavă, urmată de o grindină, care a ținut cam o oră. Viforul a venit de către apus; pe la 6 d. a., întreg hotarul era acoperit de peatră. Grădinile sînt prăpădite cu totul, asemenea fînul etc. Paguba se urcă la 100 mii florini; asigurat n'a fost nimeni. Multe case sînt așa de ruinate, încât numai cu primejdurea vieții mai poți intra în ele. Comunicațiunea între comună și orașul Cluj e întreruptă cu totul, stricînd potopul toate drumurile și podurile.

Mâța turbată. Din Porcești ni se scrie, că mâța unui păzitor dela gară turbând a mușcat 2 femei și un bărbat. Toate trei persoanele au fost trimise la Pesta în institutul pasterian, ca să fie vaccinate contra turbării.

„Almanachul“ învățătorului român,
care va apărea cu începerea anului școlar viitor
1898/9 e deja sub tipar.

Diferitele chestiuni cronologice, genealogice, calendaristice, tipicale etc., precum și alte referințe de interes pentru învățătoria noastră, — planul de învățămînt, diverse consemnări, conspecte, statistice și altele din sfera școlii populare, — extrasele șematișmelor ambelor metropolii, dar' mai virtos al reuniunilor învățătoresci, — datele referitoare la mișcarea literaturii noastre pedagogice în legătură cu un conspect al învățătorilor ca autori și în fine tractatele cuprinse în partea literară sînt tot atâtea motive îmbucurătoare, că „Almanachul învățătorilor români“, la noi unic în felul seu, nu numai va deveni adevăratul călăuz al învățătoriei și tablou sincer al școalelor noastre, ci va umple — sper — și un gol prea simțit în literatura noastră pedagogică.

Tot astfel și ajustarea tehnică încă va satisface așteptărilor, aparînd legat frumos, cu hîrtie fină și tipar acomodat.

Rog deci pe toți doritorii de a avea acest opșor și îndeosebi pe frații colegi să grăbească a se însinua, căci avînd în vedere speșele cele mari și îndeosebi îngrijirile serioase, de cari sînt cuprinse mai virtos azi toate întreprinderile literare, Almanachul se tipărește în număr cât mai restrîns.

Prețul unui exemplar abonat e 1 fl. plus speșele postale.

Despre modul de procurare voui încunoștiința îndată ce a apărut Almanachul — pe fiecare domn abonent.

Recița-montană, (Resiczabánya), în August 1898.

Iosif Velcean,
inv. rom.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Nicolau Ispas al Brîndușei cu soția Florica, vrednici parochiani ai bisericii greco-orientale din comuna Cârna, protopresbiteratul Albei-Iulia, ne-au surprins Duminecă, în 7 Iunie a. c., cu prețiosul dar pentru biserică noastră: un clopot, invențiunea nouă a dlui Antoniu Novotny, găurit, de 59 1/2 chg. greutate, în valoare de 110 fl. v. a.

Acestor evlavioși creștini, cari din îndemnul simțimintelor adevărat creștinești și al dragostei către sfînta maica noastră bisericească, totdeauna cu ocașiunea procurărilor pentru podoaba bisericești, n'au prețetă a fi cei dintâii contribuenți, li-se aduce și pe această cale adînc simțita mulțumită pentru acest dar prețios.

Servească-le stimaților nostri donatori și această jertfă spre mulțumirea sufletului!

Dumnezeu să le răsplătească din bună-tăție sale cerești, preamărîndu-i ca pe cei-ce iubesc podoaba casei sale; ear' nobila faptă să fie multora exemplu de imitare.

Cârna, 29 Iunie 1898.

Pentru comitetul parochial:

Avram Grecu, Danil Chirilă,
notar com. par. administrator par. gr-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Prețul bucatelor.

Grâul s'a vîndut în Sibiu cu 8 fl. 50—9 fl. 50, în Făgăraș 7 fl. 50—8 fl., în Mediaș 9 fl.—10 fl. hl.; în Arad 8 fl. 50, în Cluj grâu nou 8—9 fl. de maje. Sécara în Sibiu 4 fl. 70—5 fl. 40, în Făgăraș 4 fl.—4 fl. 50, în Mediaș 5 fl. 50—6 fl. 50 hl.; în Arad 7 fl. în Cluj 6 fl. 50 de maje. Cucuruzul în Sibiu 4 fl. 30—4 fl. 80, în Făgăraș 4 fl. 50—5 fl. 75, în Mediaș 4 fl. 25—4 fl. 50 hl.; în Arad 5 fl. 40, în Cluj 5 fl. 90—6 fl. de maje. Ovésul în Sibiu 1 fl. 90—2 fl. 40, în Făgăraș 2 fl. 20—2 fl. 40, în Mediaș 2 fl. 25—2 fl. 50 hl.; în Arad 5 fl. 80, în Cluj 5 fl. 20—5 fl. 60 de maje. Orzul în Sibiu 3 fl. 30—3 fl. 80, în Făgăraș 3 fl. 20—3 fl. 50, în Mediaș 3 fl.—3 fl. 75 hl., în Arad 6 fl., în Cluj 4 fl. 50—6 fl. de maje.

R Î S.

De când numesc Ungurii cioarecii nădragi.

Ci-că curînd după-ce s'au așezat Ungurii la noi, un Român merse pe cale cu un Ungur. În drum dau de niște cioareci. Românul se repede la ei și-i apucă de un crac. Ungurul, cum era golan, se repede și el și-i apucă de celalalt crac. Trage unul, trage celalalt, pînd-i scapă Românului din mînd. „Na-drace“, zice Românul cam cu voe, fără voe. „Nadraci, nadraci“, strigă Ungurul plin de bucurie, c'a pus mîna pe o învelitoare a ciolanelor lui goale și „nadrac“ le zice Ungurii pînd în ziua de azi. Românii la început în batjocură, mai târziu: cu de-adinsul s'au dedat și ei să numească cioarecii românești „nădragi“.

Comun. de G. R. Șetineanu.

POSTA REDACȚIEI.

Abon. 4443. Legea zice, să ferești la dreapta. Pacea 'ntre frați e mai bună.

Valea-Dosului. Pe sigur nu merge nime în țeară. Lucru nici dincolo nu va mai fi acum așa mult. Fie pînea cât de rea, tot mai bună 'n țeara mea. Ai pute încerca în Dobrogea, unde sînt mulți Ardeleni. Așteptăm răspuns.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Duminea a 10-a d. Ros., gl. 2, sft. 11.	rés.	ap.
Dum.	9 Apost. Matia	21 Ioana	5 4 6 56
Luni	10 M. Laurent. Arch.	22 Timoteiu	5 6 6 54
Marți	11 Muc. Euplu Diac.	23 Filip	5 8 6 52
Merc.	12 M. Fotie și Anichit.	24 Bartolom.	5 9 6 51
Joi	13 Cuv. Maxim mărț.	25 Ludovic	5 11 6 49
Vineri	14 Pror. Michea	26 Samuil	5 12 6 48
Sâmb.	15 (+) Ad. Născ. de D-zeu	27 Iosif Calas.	5 14 6 46

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Marți, 11 August: Copșa-mică, Șercaia, Vințul-sup.

Mercuri, 12 August: Copșa-mare, Măda, Sebeșul-săesc. 12—15 Teiuș.

Joi, 13 August: Bistrița, Boroșineul-mare, Corond, Lechința, Merghindeal.

Sâmbătă, 15 August: Făget, Frata-ung., Hațeg (2—11 August tirg de oi, 12—24, tirg de vite), Iliia, Sân-Paul (Kereló-Szent-Pál), Viștea-do-jos.

Duminecă 16 August: Câmpeni.

Se caută doi învățăcei,

care posed și limba maghiară, în neguțătoria de manufactură a lui George Ivașcu din Abrud. [1599] 1—3

Cu toată stima

George Ivașcu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 or. plus 10 or. porto.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 80 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 19 bani.
5. Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 8 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărutul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărătnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Răstăm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 8 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Geneyray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușotca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un peșitor îndărătnic. Novela de Björnsterne Björnson. (1866). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Drama mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 80 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârçitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau bani.
31. Nusciumpărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Princesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina Mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antoniu Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoni. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma învinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegerea cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumînă Atycolen.

Gustav Moess,

[480] 25—

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Subscrisul sânt aplicat a primi
un învățacel

român, de 13—14 ani, care posedă
limba maghiară sau germană, în pră-
vălia mea. [1551] 2-3

Pianul-sup., 30 Iulie 1898.

Ioan Vulcan,
comerțiant.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei”

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru isto-
ric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe
200 ani din urmă”, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

A apărut și se află de vânzare la Librăria
„Tipografiei”, societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

fiecare Român,

luptător pentru

dreptul național.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressandit.

„ARIEȘANA”,
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,
înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni
cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat,
solvând în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile
făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă să dau 6%, dar darea erarială are să
o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sânt
de a se însuina spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl.
cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu
45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără
abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambil și obligațiuni cu caventați.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă
le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 35—60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o
fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 22—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de par-
fumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara
cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor
fabricate. Săpunurile de toaletă sânt, în urma compoziției lor, foarte
fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai
multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei”
este expusă pentru comerțianții din afară o colecțiune de mustre de
săpunuri dela Orlat.

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire”, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan”, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan”, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896,
2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.

„Din goana vieții”, ediția III. (1895). . . . . fl. 1.75.

„Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse”, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În viltoare”, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.